

การศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนสุขภาพแลนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

นายณรงค์ หิระภิญโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-100-7

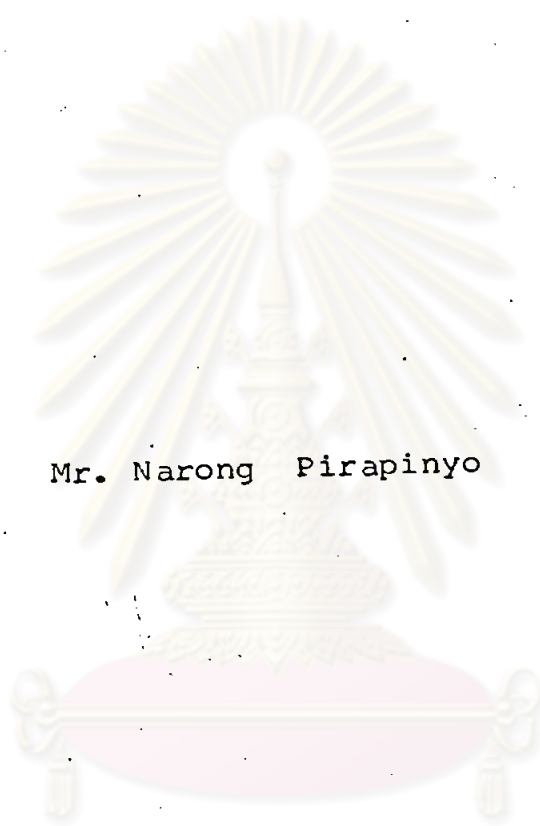
013581

I 15552062

A STUDY FOR DEVELOPMENT GUIDELINES :

SAENSUK SANITARY, AMPHOE MUANG,

CHONBURI PROVINCE

Mr. Narong Pirapinyo

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Urban and Regional Planning

Department of Urban and Regional planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนสุขภาพตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
โดย นายณรงค์ พิระปัญโญ
ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

Handwritten signature

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

Handwritten signature

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติ จิระกุล)

Handwritten signature

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์)

Handwritten signature

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวีณา ชาติานิติ)

Handwritten signature

.....กรรมการ
(นายมนู สัตยเทวา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนสุขาภิบาลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ชื่อนิสิต นาย ณรงค์ พิระภิญโญ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิมปเสนีย์

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

สุขาภิบาลแสนสุขจัดได้ว่าเป็นชุมชนที่กำลังมีการขยายตัวของความเจริญในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากมีโครงสร้างในด้านต่างๆ ที่หลากหลายประการที่ช่วยสนับสนุนการตั้งถิ่นฐานและการขยายตัวของชุมชน กล่าวคือ มีพื้นที่ราบกว้างขวางประมาณ 27.9 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 17,437.5 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลแสนสุข บ้านปึก อ่างศิลา และบางส่วนของตำบลเสม็ด เมือง และห้วยกะปิ ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับจำนวนประชากรและกิจกรรมที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ในด้านที่ตั้ง มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิทหรือบางนา-ตราด) ตัดผ่านตลอดพื้นที่ทำให้บริเวณตลาดแสนสุขเป็นจุดแวะผ่านที่สำคัญของผู้ที่เดินทางทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่เดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดชายทะเลของภาคตะวันออก และที่ตั้งยังอยู่ระหว่างกลางเทศบาลเมืองชลบุรีกับเทศบาลตำบลศรีราชา ที่ประชาชนจะสามารถเดินทางไปใช้บริการด้านต่างๆ ได้สะดวกและยังเป็นเขตที่สามารถรองรับการขยายตัวจลลศเทศบาลทั้ง 2 ได้คืออีกด้วย ในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การค้าและบริการจะเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของชุมชนที่จะช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตของเมือง ในด้านสาธารณูปโภค จะมีแนวโครงข่ายของถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สายหลักตัดผ่านภายในพื้นที่ ในด้านสาธารณูปการ มี อำนวยมัยประจำตำบล สถานีตำรวจ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข โรงเรียนประถม มัธยมและมหาวิทยาลัย ที่ให้บริการแก่ประชาชนภายในท้องถิ่น สำหรับทิศทางการขยายตัวของชุมชนในอนาคตคาดว่า จะได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของเทศบาลเมืองชลบุรีที่มีแนวโน้มจะลงมาทางทิศใต้ และบทบาทการขยายตัวของย่านการค้าตลาดแสนสุข หนองมนที่จะมีแนวโน้ม

ขึ้นไปทางทิศเหนือและทิศตลอดแนวถนนสุขุมวิท ซึ่งจะเป็นลักษณะ "Ribbon Development" โดยมีบริเวณย่านการค้าตลาดแสนสุขหนองมนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งในภาพรวมจะมีบทบาทเป็นเขตการท่องเที่ยว การค้าและบริการ และเป็นเมืองรองที่สนับสนุนเมืองหลักเทศบาลเมืองชลบุรี

แต่อย่างไรก็ตามสภาพปัจจุบัน สุขาภิบาลแสนสุขยังมีปัญหาในบางด้านต่างๆที่อาจจะ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเมืองในอนาคต เนื่องจากเป็นปัญหาที่ครอบคลุมในหลายสาขา เช่น ลักษณะและสมรรถนะของดิน ประชากร เศรษฐกิจ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การใช้ที่ดิน การบริหารและการคลัง และสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบต่างๆควรที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและกำหนดแผนพัฒนาขึ้น เพื่อสร้างความเจริญให้กับชุมชนต่อไป ในอนาคต ซึ่งแนวทางการพัฒนามีดังนี้

1. กำหนดเขตพื้นที่การพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการขยายตัว ในปัจจุบันและอนาคต

ซึ่งเขตพัฒนาเมืองจะครอบคลุมตลอดแนวถนนสุขุมวิทในเขตตำบลเหมือง ห้วยกะปิ และเสม็ด มีพื้นที่รวมประมาณ 37.8 ตารางกิโลเมตรหรือ 23,625 ไร่ เพิ่มจากเดิม 27.9 ตารางกิโลเมตรหรือ 17,437.5 ไร่ เท่ากับ 9.9 ตารางกิโลเมตรหรือ 6,187.5 ไร่ ภายในพื้นที่จะแบ่งเขตการพัฒนาเป็น 4 เขตด้วยกันคือ

1.1 บริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล จะเป็นเขตการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายฝั่ง ชุมชนอ่างศิลาจะเป็นเขตการประมงทะเล การเพาะเลี้ยงหอยนางรม หัตถกรรม ย่านการค้าและบริการขนาดเล็กที่ให้บริการแก่ชุมชนในพื้นที่คอนอินและสนับสนุนการท่องเที่ยว

1.2 บริเวณพื้นที่ราบตอนกลาง จะเป็นเขตเกษตรกรรม โดยมีชุมชนศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณวัดใหม่เกตุงาม ตำบลบ้านบึง วัดเตาปูนและวัดเสม็ด ตำบลเสม็ด

1.3 บริเวณพื้นที่คอนอินและแนวถนนสุขุมวิท ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณรอบๆตลาดแสนสุข หนองมน จะเป็นเขตการรวมตัวของประชากร และกิจกรรมต่างๆซึ่งจะเป็นศูนย์กลางหลักของสุขาภิบาล

1.4 บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องจากตลาดแสนสุขหนองมนทางทิศใต้ จะเป็นเขตเกษตรกรรม และพัฒนาค่านอุตสาหกรรม โดยมีชุมชนศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณวัดศาลาล้อม วัดราษฎร์ศรัทธา ตำบลเหมือง

2. รูปแบบการใช้ที่ดิน

จะเป็นรูปแบบที่ผสมแนวความคิดทฤษฎี Multiple Nuclei and Sector Theory โดยจะมีศูนย์กิจกรรมและชุมชนย่อยๆ หลายศูนย์ การขยายตัวของกิจกรรม และที่อยู่อาศัยสามารถขยายตัวไปได้ตามแนวถนนสายหลัก ขณะเดียวกันการขยายตัวของเมืองจะถูกควบคุมด้วยพื้นที่ว่างเกษตรกรรมที่มีเป็นจำนวนมากและมีเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. กานเศรษฐกิจ

กำหนดให้การท่องเที่ยว การค้าและบริการเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของรัฐบาลที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาและวางแผนพัฒนาให้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการพัฒนาสาขาอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เป็นต้น

4. สาธารณูปโภค

ดำเนินการปรับปรุงในด้านการให้บริการและขยายโครงข่ายของไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ไปยังบริเวณพื้นที่ที่ขาดแคลน ปรับปรุงและก่อสร้างถนนสายใหม่เพิ่มขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมและแก้ไขปัญหาการจราจร

5. การศึกษา

ให้ปรับปรุง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ อยู่เสมอ สนับสนุนการศึกษาของชุมชนมากยิ่งขึ้น เพิ่มบทบาทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้ เป็นศูนย์บริการทางการศึกษาของชุมชน

6. สาธารณสุข

ให้ปรับปรุงด้านการให้บริการของสถานอนามัยประจำตำบลต่างๆ ให้ การส่งเสริมงานค่านอนามัยชุมชนให้กว้างขวางขึ้น

7. การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ให้เพิ่มขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสถานีตำรวจภูธรแสนสุขให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเสม็ด เมืองและห้วยกะปิ ให้ขยายหน่วยงานตำรวจเพิ่มขึ้นได้แก่ ตำรวจท่องเที่ยว และตำรวจน้ำ

8. การบรรเทาสาธารณภัย

ให้เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์การดับเพลิงเพิ่มขึ้น และให้ติดตั้ง เครื่องดับเพลิงที่บริเวณตลาดแสนสุข หนองมน ตลาดอ่างศิลา และบริเวณที่มีบ้านเรือนหนาแน่น

9. การบริหารการปกครอง

ให้ปรับปรุงงานให้บริการต่างๆให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้ยกฐานะของสภามหาวิทยาลัยให้เป็นเทศบาลเพื่อที่จะได้เพิ่มขีดความสามารถของบริหารในอนาคต

10. การคลังสภามหาวิทยาลัย

ให้ปรับปรุงการจัดทำงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นของการบริหารและการพัฒนา และให้หารายได้ด้านอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนรายจ่ายที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

11. ค่าน้ำดื่ม

กำหนดเขตการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตลอดแนวชายฝั่งทะเลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และให้ร่วมมือกันกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตลอดจนองค์กรสาธารณะต่างๆในการแก้ไขปัญหามลพิษของน้ำทะเล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title | A STUDY FOR DEVELOPMENT GUIDELINE : SAENSUK
SANITARY, AMPHOE MUANG, CHONBURI PROVINCE

Name | Mr, Narong pirapinyo

Thesis Advisor | Assistance Professor Charuvan Limpasanee

Department | Urban and Regional Planning

Academic Year | 1985

ABSTRACT

Saensuk Sanitary have been growing very quickly; consequently, they have many good structures to support community's settlement and expansion. There are a widely plain area about 27.9 km² or 17,437.5 rai to cover entirely of tumbol Saensuk, Angsila and Banpug, and some part of tumbol Samet, Huakapi and Hmuang sufficiency to serve population and activities growth in the future. When consider the location; to have the main nation hight way number 3 (Sukhumvit or Bang-Trad) pass throught area to make Saensuk Nongmon Market to be the important relextion place for the general passenger and tourist that come from Bangkok to eastern coastal province; besides, the appropriate location between Muang Chonburi Municipal and Tumbol Siracha Municipal that can receive and serve the urban's development. In the part of economic structure : the tourism, commerces and service are the economice base to support urban's growth. The infrastructures there are the

main lines of roads, high volt electric, water supplies and telephones; the public services, there are police station, public health; post & telegraph, elementary and secondary schools and university that supported population settlement and activities expansion. For, the direction of urban's expansion in the future to expect that come from the influence of Muang Chonburi Municipal expansion to extend down to the south district area, and the role of commerce and services expansion from Saensuk Nongmon Market vicinity to extend in the north and the south along Sukhvit road. The urban pattern will be "Ribbon Development" by Saensuk Nongmon Market to be sanitary centre; all of the urban's role will be sub urban centre to support urban centre of Muang Chonburi Municipal; its role will be tourism, subcentral business district and education centre.

However, Saensuk Sanitary present have many problems that may be to embarrass urban development in the future; because they cover many sector; land quality, economic, population, infrastructure, public service, land use, administration, sanitary finance, and environment. So, all the responsible government's agencies ought to co-assist to solve these problems and plan urban development.

The urban development guide line;:

1. To Confine Urban Development Zone.

To accord the existing and future urban's expansion. The development zone will be to cover

9

throughout Sukhumvit road in the part of tambol Huakapi and tambol Hmung, the development area will have about 37.9 km² or 23,625 rai to increase from old area about 27.9 km² or 17,437.5 rai to 9.9 km² or 6,187.5 rai. The inner area divide to four part :

1.1 The costal plain area. Will be tourism development and environment preservation zone. The Angsila community will be zone of fishing, oyster cultivation, manufacture and sub commerces and services centre to support tourism and central plain communities

1.2 The central plain area. Will be agriculture zone; the communities centre are around of Watmaigatngum tambol Banpug, Watsamet and Wattaopoon tambol Samet.

1.3 The hinter land and Sukhumvit road. almost to be around of Saensuk Nongmon Market will be sanitary centre; agglomerate zone of population, and activities

1.4 The south Saensuk Nongmon Market connexion area. Will be agriculture and industry zone. The communities centre are around Wattallom and Watrach-sattha.

2. Land Use Pattern.

The appropriate one is mixture between the Multiple Nuclei and Sector Theory's concept; by to have poly sub activities and communities centre, the expansion of activities and residential able to go along with the main roads, while the urban growth's was arrested by a widely open space and preservation zone

3. Economic

To confine the tourism, commerces and services to be sanitary's economic base that haste to solve their problems and plan development; while to support another economic sector development: industry, manufacture, agriculture, fishing, and oyster cultivation

4. Public Utilities

To expand the lines of electric, water supplies and telephones to the lack area. To repair decay road, to expand traffice lanes of road for to solve traffice problems; and to construct the new main road for convenient communication

5. Education

Always to improve education's standard of elementary and secondary schools. To encourage community education. To increase the role of Srinakharinwirot University to be community education service centre and research centre for the eastern communities's development

6. Public Health

To improve administration and service of communities's public health station. To encourage communities health work;.

7. Community Peace and Security

To expand Saensuk Police Station's responsibility to cover tumbol Hmuang and tumbol Huakapi that some part out of sanitary district. To increase police man and police division : tourist police and water police

8. Public Danger Protection

To increase officer and fire equipment; install the fire extinguisher at Saensuk Nongmon Market, Angsila Market vicinity, and another residential density.

9. Government and Administration

To improve the service workers to efficiency. To change sanitary status to comunicipal; so that, increase efficiency of urban's administration and development in the future.

10. Sanitary's Finance

To improve the expenditure budgets to accord with necessary need of administration and development. To seek the another income sources for to support expenditure budget that will increase in the future.

11. Environment

To confine the coastal environment preservation zone for tourism and cultivation oyster. To co-assit between government agencies and the another publices organization to solve the sea pollution.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์ เป็นอย่างสูงในการให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางการศึกษาและการวิจัยในด้านต่างๆ จนกระทั่งบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่หวังไว้ทุกประการ และขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ กับคุณพี่ทั้ง 3 ivo อย่างสูงยิ่ง ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เอื้อเฟื้อ คำแนะนำ เอกสาร และข้อเท็จจริงต่างๆไว้ ณ. ที่นี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ท

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ร
สารบัญตาราง.....	ท
สารบัญภาพ.....	ป
สารบัญแผนภูมิ.....	ย
สารบัญแผนที่.....	ด
สารบัญแผนผัง.....	ฟ

บทที่

1. บทนำ	1
1. ความเป็นมาของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
3. สมมุติฐานการวิจัย.....	3
4. ขอบเขตการวิจัย.....	4
5. ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
6. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
7. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	5
2. วรรณคดีวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. แนวความคิดการพัฒนาเมือง.....	7
2. ทฤษฎีรูปแบบของเมือง.....	9
2.1 ทฤษฎีวงกลมหรือวงแหวน.....	9
(Concentric Zone Theory)	
2.2 ทฤษฎีแบ่งส่วน (Sector Theory).....	11
2.3 ทฤษฎีหลายศูนย์กลาง.....	12
(Multiple Nuclei Theory)	

3. แนวความคิดการพัฒนาชุมชนใหม่	15
(New Community Development Concept):	
3. การวิเคราะห์ข้อมูล	17
สุขาภิบาลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี	17
1. ประวัติความเป็นมา	17
2. โครงสร้างทางกายภาพ	20
2.1 ที่ตั้งอาณาเขต	20
2.2 ลักษณะภูมิประเทศ	21
2.3 ลักษณะของดิน	24
2.4 สมรรถนะของดิน	27
3. โครงสร้างทางสังคม	31
3.1 การตั้งถิ่นฐานของชุมชน	31
3.2 ประชากร	35
3.2.1 ประชากรรายตำบลของ	35
อำเภอเมืองชลบุรี	
3.2.2 ประชากรสุขาภิบาลแสนสุข	54
4. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	63
4.1 เกษตรกรรม	63
4.1.1 การกลีกรม	63
4.1.2 การประมง	64
4.2 อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	75
4.3 การค้าและบริการ	85
4.3.1 ย่านการค้าบริเวณตลาด	85
แสนสุขหนองมน	
4.3.2 ย่านการค้าบริเวณตลาด.....	134
อ่างศิลา	
4.4 การท่องเที่ยว	140

5. โครงสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	168
5.1 การคมนาคมขนส่ง	168
5.2 การไฟฟ้า	178
5.3 การประปา	182
5.4 การโทรศัพท์	187
5.5 การระบายน้ำ	191
5.6 การศึกษา	192
5.7 สาธารณสุข	200
5.8 การรักษาความสงบเรียบร้อย.....	206
และความปลอดภัยในชุมชน	
5.9 การไปรษณีย์โทรเลข	209
5.10 การบรรเทาสาธารณภัย	211
6. การบริหารและการคลังสุขาภิบาล	213
6.1 การจัดองค์การบริหาร	213
6.2 อำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาล	216
6.3 การคลังสุขาภิบาล	218
7. การใช้ที่ดิน	226
7.1 สภาพการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2526	226
7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่	231
สำหรับกิจกรรมที่อยู่อาศัย	
พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม	
7.3 ความต้องการการใช้ที่ดิน	251
สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคต	
8. สิ่งแวดล้อม	261
8.1 ขยะมูลฝอย	261
8.2 กลิ่นเหม็นรบกวน	264
8.3 มลพิษของน้ำทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบน	265
9. ปัญหาของสุขาภิบาลแสนสุข	267

	หน้า
4. แนวทางการพัฒนาชุมชนสุขภาพตำบลแสนสุข.....	272
ก. แนวทางการพัฒนาเมืองในภาพรวม.....	272
1. แนวนโยบาย.....	274
2. แนวทางดำเนินการพัฒนา.....	274
ข. แนวทางการพัฒนาเมืองเฉพาะสาขา.....	280
1. แนวทางการพัฒนาคำนับประชากร.....	280
1.1. แนวนโยบาย.....	280
1.2. แนวทางดำเนินการพัฒนา.....	281
2. แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน.....	283
2.1. แนวนโยบาย.....	283
2.2. แนวทางดำเนินการพัฒนา.....	284
3. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ.....	290
3.1. แนวนโยบาย.....	290
3.2. แนวทางดำเนินการพัฒนา.....	291
3.2.1. เกษตรกรรม.....	291
3.2.2. อุตสาหกรรม.....	295
3.2.3. การค้าและบริการ.....	297
3.2.4. การท่องเที่ยว.....	304
4. แนวทางการพัฒนาสาธารณูปโภค.....	321
4.1. แนวนโยบาย.....	321
4.2. แนวทางดำเนินการพัฒนา.....	321
4.2.1. ถนนและการจราจร.....	321
4.2.2. การไฟฟ้า.....	330
4.2.3. การประปา.....	333
4.2.4. การโทรศัพท์.....	337
4.2.5. การระบายน้ำ.....	339

5. แนวทางการพัฒนาสาธารณูปการ	343
5.1 การศึกษา	343
5.1.1 แนวนโยบาย	344
5.1.2 แนวทางดำเนินการพัฒนา	344
5.2 สาธารณสุข	347
5.2.1 แนวนโยบาย	347
5.2.2 แนวทางดำเนินการพัฒนา	438
5.3 การรักษาความสงบเรียบร้อยและความ ปลอดภัยในชุมชน	350
5.3.1 แนวนโยบาย	350
5.3.2 แนวทางดำเนินการพัฒนา	351
5.4 การบรรเทาสาธารณภัย	353
5.4.1 แนวนโยบาย	353
5.4.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนา .	353
6. แนวทางการพัฒนาการบริหารการปกครอง	355
6.1 แนวนโยบาย	355
6.2 แนวทางดำเนินการพัฒนา	355
7. แนวทางการพัฒนาในด้านการศึกษา	359
7.1 แนวนโยบาย	359
7.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนา	360
8. แนวทางการพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อม	363
8.1 แนวนโยบาย	363
8.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนา	363
8.2.1 ชยะมูลฝอย	363
8.2.2 สิ่งแวดล้อมบริเวณอ่าวไทย ...	366

	๓
	หน้า
5. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	369
เอกสารอ้างอิง.....	376
ภาคผนวก.....	381
ประวัติ.....	386

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงขนาด ความหนาแน่น และการเปลี่ยนแปลงประชากร.....	37
รายคำบลของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2516 ถึง 2525	
2. แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรโดยธรรมชาติและการย้ายถิ่น.....	52
รายคำบลของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2516-2525	
3. แสดงขนาด และความหนาแน่นของประชากรรายคำบล.....	59
ในเขตและนอกเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2525	
4. แสดงขนาด ความหนาแน่นและการเปลี่ยนแปลงประชากร.....	60
รวม 6 คำบล ในเขตและนอกเขตสุขาภิบาลแสนสุข	
พ.ศ. 2516, 2520 และ 2525	
5. แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรโดยธรรมชาติและการย้ายถิ่น.....	61
ในเขตและนอกเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2521-2525	
6. แสดงจำนวน และสัดส่วนของปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้.....	70
มูลค่าการผลิตและเรือประมงของจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2524	
7. แสดงจำนวนสัดส่วน เนื้อที่ ผู้เพาะเลี้ยง ปริมาณผลผลิต.....	71
และมูลค่าการผลิตหอยนางรมของจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2524	
8. แสดงจำนวน สัดส่วน เนื้อที่ ผู้เพาะเลี้ยง ปริมาณผลผลิต.....	72
และมูลค่าการผลิตหอยแมลงภู่ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2524	
9. แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม เงินทุนประกอบการ.....	77
และคนงาน แยกเป็นรายคำบลในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526	
10. แสดงรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่มีทุนจดทะเบียน.....	78
เกินกว่า 1 ล้านบาท และจำนวนคนงานเกินกว่า 10 คน	
ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526	

11. แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลงโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร..... 79
แยกเป็นรายตำบลในเขตสุขภาพลันแสนสุข พ.ศ. 2506-2526
12. แสดงจำนวนและประเภทร้านค้า อาคารพาณิชย์บริเวณรอบๆตลาด....90-92
แสนสุขหนองมน และตลาดอ่างศิลา จากการสำรวจเมื่อวันที่
7 มกราคม พ.ศ. 2527
13. แสดงการเปรียบเทียบตัวอย่างราคาสินค้าประเภทต่างๆที่จำหน่าย..... 96
อยู่บริเวณย่านการค้าตลาด แสนสุขหนองมน อ่างศิลา เทศ-
บาลเมืองชลบุรี เทศบาลตำบลศรีราชา เมื่อวันที่ 9. มกราคม
พ.ศ. 2527
14. แสดงจำนวนยานพาหนะ ผู้ที่เดินทาง และรายได้จากผู้เดินทาง...103-104
เข้ามาบริเวณย่านการค้าตลาดแสนสุขหนองมน เมื่อวันที่อาทิตย์
ที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2527
15. แสดงจำนวนยานพาหนะ ผู้ที่เดินทาง และรายได้จากผู้เดินทาง...105-106
เข้ามาบริเวณย่านการค้าตลาดแสนสุขหนองมน เมื่อวันที่ศุกร์ที่
30 มีนาคม พ.ศ. 2527
16. (แสดงจำนวนประชากรที่คาดประมาณของ กรุงเทพมหานคร จังหวัด... 108
ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี และภาคตะวันออก
พ.ศ. 2530 พ.ศ. 2535 และพ.ศ. 2540
17. แสดงลักษณะการเดินทาง จำนวนยานพาหนะ ผู้ที่เดินทาง และ..... 109
จุดมุ่งหมายของผู้ที่เดินทาง เข้ามาบริเวณย่านการค้าตลาด-
แสนสุขหนองมน จากกรุงเทพมหานคร จังหวัดปริมณฑลของ-
กรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี และภาคตะวันออก เมื่อ
วันอาทิตย์ที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2527
18. แสดงจำนวนยานพาหนะ นักท่องเที่ยว และรายได้จากนักท่องเที่ยว..... 138
ที่เดินทางเข้ามาบริเวณย่านการค้าตลาดอ่างศิลา เมื่อวันที่
อาทิตย์ที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2527

ตารางที่

หน้า

19. แสดงจำนวนยานพาหนะ นักท่องเที่ยว และรายได้..... 149
จากนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาหาคบางแสน
เมื่อวันอาทิตย์ที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2527
20. แสดงจำนวนยานพาหนะ นักท่องเที่ยว และรายได้..... 150
จากนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาหาคบางแสน
เมื่อวันพุธที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2527
21. แสดงจำนวนผู้ประกอบการค้าและประเภทกิจกรรมการค้า..... 156
และบริการบริเวณชายหาดบางแสน
เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2527
22. แสดงการคาดประมาณรายได้ผู้ประกอบการค้าและบริการ..... 157
ต่างๆบริเวณชายหาดบางแสน
เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2527
23. แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลง ประชากร บ้านเรือน..... 180
ที่ใช้กระแสไฟฟ้าในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2519 และ 2525
24. แสดงจำนวน และการเปลี่ยนแปลง ประชากร บ้านเรือน..... 185
ที่ใช้น้ำประปาในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2516, 2520 และ 2525
25. แสดงการวิเคราะห์อัตราส่วน นักเรียนต่อครู ครูต่อห้องเรียน..... 197
และนักเรียนต่อห้องเรียน ของโรงเรียนสังกัดส่วนการศึกษา
ต่างๆ ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข ปีการศึกษา: พ.ศ. 2526
26. แสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงของ ครู นักเรียน และห้องเรียน..... 198
ของโรงเรียนที่สังกัดส่วนการศึกษาต่างๆ
ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข ปีการศึกษา พ.ศ. 2521 ถึง 2526
27. แสดงจำนวนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่อประชากร..... 204
บ้านเรือน และครอบครัวในเขตการรับผิดชอบของสถานี
อนามัย 5 ตำบล ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข

ตารางที่

หน้า

28.	แสดงการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานีอนามัย.....	205
	ประจำตำบลที่รับผิดชอบ ทั้งในเขตและนอกเขต	
	สุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2525	
29.	แสดงจำนวนและสัดส่วนลึศึประเภทต่างๆที่เกิดขึ้น.....	208
	ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526	
30.	แสดงจำนวน สึศึส่วน และอึศึกรากำลึงเจ้าหน้าที่นำส่ง.....	210
	ไปรษณียภัณัศึ ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2525	
31.	แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายไค้.....	219
	และรายจ่ายของสุขาภิบาลต่างๆในเขตจังหวัดชลบุรี	
	พ.ศ. 2520 และ 2525	
32.	แสดงจำนวนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายไค้.....	225
	และรายจ่ายของสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2520 และ 2525	
33.	แสดงจำนวนพื้นที่และสึศึส่วนการใช้ที่ดินในกิจกรรมต่างๆ.....	229
	แยกเป็นรายตำบลในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526	
34.	แสดงการใค้ค่าคะแนนน้ำหนัก (Factor) ของแต่ละปัจจัย.....	239
	(Weight) สำหรับที่อยู่อาศัย พาณิษย์กรรม และอุตสาหกรรม	
35.	แสดงมาตรฐานการใช้ที่ดินสำหรับผังเมือง.....	254-255
36.	แสดงการคาคประมาณความต้องการการใช้ที่ดินสำหรับกิจกรรม.....	260
	ต่างๆในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2540	
37.	แสดงจำนวนปริมาณ BOD ที่ระบายลงสู่อ่าวไทยตอนบน.....	266
	และชายฝั่งทะเลระยอง พ.ศ. 2522	

สารบัญภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1. แสดงรูปแบบของเมืองตามแนวความคิด ..... Concentric Theory	10
2. แสดงรูปแบบของเมืองตามแนวความคิด ..... Sector Theory	12
3. แสดงรูปแบบของเมืองตามแนวความคิด ..... Multiple Nuclei Theory	16
4. ท้ายียบเรืออังกการสะพานปลา ท.อ่างศิลา เขตสุขาภิบาลแสนสุข ..	66
5. แสดงพื้นที่เขตการเพาะเลี้ยงหอยนางรมบริเวณ ท.อ่างศิลา.....	66
6. แสดงทัศนกรรมที่น้บ้าน ตึกกรกหินอ่างศิลา ที่มีชื่อเสียง	84
7. แสดงยานการค่าและบริการบริเวณตลาดแสนสุข หนองมน.....	87
8. แสดงสภาพย่านการค่าบริเวณตลาดอ่างศิลา.....	135
9. แสดงอาคารของศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัย..... ศรีนครินทร์วิโรฒ บางแสน	141
10. แสดงทัศนียภาพบริเวณชายหาดบางแสน.....	141
11. ทัศนียภาพชายฝั่งทะเลเชิงเขาสามมุข.....	141
12. พระตำหนักนหาราชที่ประทับของรัชกาลที่ 5	141
13. แสดงการใช้ที่ดินของโรงแรมและบังกาไลบางแสน.....	154
14. แสดงสภาพที่อยู่อาศัยของสลัมบริเวณหาดบางแสน.....	154
15. แสดงสภาพการค้าหาบเร่ แฉงลอย และรถเข็นบริเวณหาดบางแสน ..	154
16. แสดงที่ทิ้งลูกยางและแก้อื้อน้ำใบเข้าบริเวณริมหาด	154
17. แสดงบริเวณที่จอกและห้คซบซ้เรือยนต์ เรือสกูทเดอะ	154
บริเวณพื้นน้ำริมชายหาดบางแสน	
18. แสดงขยะมูลฝอยที่มากับกระแสน้ำทะเลริมชายหาดบางแสน.....	154
19. แสดงสภาพบ้านเรือนที่หนาแน่นแนวสะพานบริเวณตลาดอ่างศิลา.....	212

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แสดงกลุ่มชนาครประชากรตำบลของอำเภอเมืองชลบุรี.....	38
พ.ศ. 2516 และ 2525	
2. แสดงกลุ่มความหนาแน่นประชากรตำบลของอำเภอเมืองชลบุรี.....	41
พ.ศ. 2516 และ 2525	
3. แสดงกลุ่มการเปลี่ยนแปลงประชากรตำบลของอำเภอเมืองชลบุรี.....	46
พ.ศ. 2516-2525	
4. แสดงเนื้อที่เพาะเลี้ยง ผู้ประกอบการ และปริมาณผลผลิต.....	73
หอยนางรมของจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2524	
5. แสดงเนื้อที่เพาะเลี้ยง ผู้ประกอบการ และปริมาณผลผลิต.....	74
หอยแมลงภู่ของจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2524	
6. แสดงแหล่งที่มาของสินค้าประเภทต่าง ๆ ในตลาดแสนสุข.....	93
หนองมนและร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณ ใกล้เคียงโดยสังเขป	
7. แสดงทิศทางการกระจายรายได้ระหว่างสาขาการผลิต.....	151
และประชากรส่วนใหญ่กับสาขาการผลิตในเขต สุขาภิบาลแสนสุข	
8. แสดงจำนวนการใช้เลขหมายโทรศัพท์และเลขหมาย.....	189
โทรศัพท์รวมในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2515-2525	
9. แสดงรูปแบบการบริหารการปกครองสุขาภิบาลแสนสุข.....	215
10. แสดงวิธีการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ Potential.....	233
Surface Analysis	
11. แสดงกลุ่มค่าคะแนนรวมของศักยภาพพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย.....	241
12. แสดงกลุ่มค่าคะแนนรวมของศักยภาพพื้นที่สำหรับพาณิชย์การ.....	244
13. แสดงกลุ่มค่าคะแนนรวมของศักยภาพพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรม.....	247

สารบัญแนบที่

แนบที่ที่	หน้า
1. แสดงความสูงของภูมิประเทศอำเภอเมืองชลบุรี.....	22
2. แสดงลักษณะพื้นที่ของสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526.	23
3. แสดงลักษณะดินในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2525.....	26
4. แสดงสมรรถนะของดินในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2525.....	30
5. แสดงการตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐานของระบบชุมชน.....	32
ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526	
6. แสดงกลุ่มขนาดและการกระจายตัวของประชากรรายตำบล.....	39
ของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2525	
7. แสดงกลุ่มความหนาแน่นของประชากรรายตำบล.....	42
ของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2525	
8. แสดงกลุ่มการเปลี่ยนแปลงประชากรรายตำบล.....	47
ของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2525	
9. แสดงกลุ่มการย้ายถิ่นประชากรรายตำบล.....	53
ของอำเภอเมืองชลบุรี พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2525	
10. แสดงที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	80
พ.ศ. 2526	
11. แสดงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	177
พ.ศ. 2526.	
12. แสดงโครงข่ายสายไฟฟ้าสายหลักในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	181
พ.ศ. 2525	
13. แสดงโครงข่ายท่อประปาสายหลักในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	186
พ.ศ. 2525	
14. แสดงโครงข่ายโทรศัพท์สายหลักในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	190
พ.ศ. 2525	
15. แสดงที่ตั้ง อัตราร่วม และการเปลี่ยนแปลงของครู นักเรียน.....	199
ห้องเรียน ของโรงเรียนต่างๆในเขตสุขาภิบาลแสนสุข	

แผนที่ที่	หน้า
16. แสดงการใช้ที่ดินในเขตสุขาภิบาลแสนสุข พ.ศ. 2526.....	230
17. แสดงของกรีกการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่สำหรับกิจกรรม.....	234
ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมในเขต สุขาภิบาลแสนสุข	
18. แสดงกลุ่มศักยภาพพื้นที่ที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	242
19. แสดงกลุ่มศักยภาพพื้นที่พาณิชยกรรมในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	245
20. แสดงกลุ่มศักยภาพพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.....	248
21. แสดงกลุ่มศักยภาพพื้นที่ ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม... ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข	250
22. แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่และชุมชนต่างภายในเขตสุขาภิบาลแสนสุข.	279
23. แสดงรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในอนาคตของสุขาภิบาลแสนสุข...	289
24. แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว.....	317
ในเขตสุขาภิบาลแสนสุข	
25. แสดงแนวทางการพัฒนาโครงข่ายถนนในอนาคตของสุขาภิบาลแสนสุข.	329
26. แสดงแนวทางการพัฒนาโครงข่ายไฟฟ้าสายหลักในอนาคต.....	332
ของสุขาภิบาลแสนสุข	
27. แสดงแนวทางการพัฒนาโครงข่ายท่อประปาสายหลักในอนาคต.....	336
ของสุขาภิบาลแสนสุข	
28. แสดงแนวทางการพัฒนาโครงข่ายโทรศัพท์สายหลักในอนาคต.....	338
ของสุขาภิบาลแสนสุข	
29. แสดงแนวทางการพัฒนาระบบท่อระบายน้ำสายหลักในอนาคต.....	341
ของสุขาภิบาลแสนสุข	

สารบัญแนมยง

แนมยงที่	หน้า
1. แสงสภาพการค้ำและบริการบรเวทคลาดแสนสุข หนองมน	94
2. แสงสภาพการใช้ที่ดินและกจกรรมตาง ๆ บรเวทหาคบางแสน	158
3. แนวทางแกไขบญหการจรรยาจร และการจคระเบียบผูประกอบ	303
การค้ำ หายเร้ แดงลอย รดเช้น บรเวทคลาดแสนสุข หนองมน	
4. แนวทางการแกไขบญหการใช้ที่ดินและที่ตั้งกจกรรมบรเวท	318
ชายหาคบางแสนในระยะแรก	
5. แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน และการก้ำหนดที่ตั้งของกจกรรม	319
ตาง ๆ ในบรเวทชายหาคบางแสนในอนาคค	
6. แนวทางการพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการบรเวท	320
ชายหาคบางแสนในอนาคค	
7. แนวทางการปรบปรุงโครงข่ายท่อระบายน้ำสายหลักบรเวท	342
ย่านการค้ำคลาดแสนสุข หนองมน ในอนาคค	

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย